

บทความวิจัย (Research Article)

กลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

Strategies for Managing Early Childhood Education in Schools Under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1 and Office 2

สุกัญญา แสงสนธิ^{1*} สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส² และขวัญดาว แจ่มแจ้ง³
Sukanya Saengson^{1*}, Supapon Pongpinyoopas² and Kwandow Jamjang³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2) พัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3) ประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วิธีการดำเนินงานมี 3 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย หัวหน้าฝ่ายระดับปฐมวัย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ บันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษพบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาภาพรวม รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ พบว่า มีการจัดทำปฏิทินงานการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ปีการศึกษา ร่วมวางแผนการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาภาพรวม รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาภาพรวม รายด้าน และ

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000

³ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

Faculty of Science and Technology, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000

*Corresponding author; email: sukanya.director03@gmail.com

(Received: 23 November 2021; Revised: 17 December 2021; Accepted: 3 March 2022)

DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2023.42>

รายชื่อนมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ พบว่า สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ด้านปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาภาพรวม รายด้าน และรายชื่อนมากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สถานศึกษามีงบประมาณที่ภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีกิจกรรมที่ทันสมัย และเหมาะสมมากขึ้น

2. กลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนามี 11 กลยุทธ์ 35 ตัวชี้วัด 72 มาตรการ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนามีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การจัดการศึกษา การศึกษาระดับปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions the problems and the factors related to early childhood education 2) to develop the strategy for early childhood education 3) to evaluate the strategy of early childhood education. The research was divided into 3 steps. The first step, the informants consisted of early childhood teachers, the leaders of early childhood department, the directors and the experts. The research instruments were a questionnaire and focus group discussion. The data were analyzed using frequency distribution, mean, standard deviation and content analysis. The second step, the informants were the directors and the experts. The research instruments were document analysis form, interview form, workshop note and connoisseurship. The data were analyzed using content analysis. The third step, the informants were the experts. The research instrument was an assessment form. The data were analyzed using frequency distribution, mean, standard deviation.

1. The condition of early childhood education management in educational institutions as a whole, in each aspect, and the most important item was development assessment. A calendar of early childhood developmental assessments is prepared every school year. and regularly assess the development of early childhood children The problem of early childhood education management in educational institutions as a whole, in each aspect, and the most problematic issue was in the preparation of the early childhood education curriculum. Lack of participation from all parties including improving the curriculum of early childhood education inconsistent with the information obtained from the examination and evaluation. The internal factors related to the management of early childhood education in educational institutions as a whole, in each aspect and in each item, was the budget. As for external factors related to early childhood education management in educational institutions, the overall picture, in each aspect, and on the item most were economic. It was found that educational institutions had budgets that were continuously supported by the

private sector, communities, and education agencies. This makes the management of early childhood education more modern and appropriate activities.

2. The strategy for early childhood education in schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1 and Office 2 was found that the developed strategies consisted of 11 strategies, 35 indicators, 72 measures.

3. The results of the evaluation of early childhood education found that the evaluation results were in the highest levels. The strategy had the agreement, the appropriateness, the possibility and the utility of vision, mission, goals, issues, indicators and measures.

Keywords: Strategy, Education management, Childhood education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทสำคัญทางการศึกษา กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาระดับหนึ่งในการศึกษาชาติที่มีความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัย ให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถานศึกษา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน โรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการศึกษามูลฐานมีความสำคัญมาก (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) เด็กปฐมวัยจึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ และมีคุณค่าในการพัฒนาประเทศต่อไป ซึ่งการพัฒนาในวัยเด็กจะเป็นพื้นฐานอันมั่นคงต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย เป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและเป็นช่วงสำคัญ เพราะพัฒนาการทุกด้านจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560-2564 ได้ระบุยุทธศาสตร์ไว้ทั้งหมด 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดและการให้เด็กเข้าถึงบริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 บทบาทการเป็นพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดู และบทบาทของ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดระบบข้อมูลและตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ที่ 5 การปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และการดำเนินการตามกฎหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 6 การศึกษา การวิจัยและ การเพิ่มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และการเผยแพร่องค์ความรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 7 กลไก การบริหารจัดการ การติดตามงานและประเมินผล และการสร้างเครือข่ายการประสานงานการทำงาน ซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์มีการกำหนดความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุมพอสมควร แม้กระนั้นยุทธศาสตร์ฉบับนี้ก็ยังมีข้อเสนอบางข้อกว้าง ๆ ตามหลักการหรือแนวทาง ที่ควรทำ แต่ไม่ได้เสนอกลยุทธ์และมาตรการแบบปฏิรูปเชิงโครงสร้างอย่างถึงรากถึงโคน เพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง รวมทั้งไม่ครอบคลุมเรื่องที่สำคัญ

ผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2560 พบสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาเด็ก คือ สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดทำหลักสูตร ขาดการวิจัย/ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของ

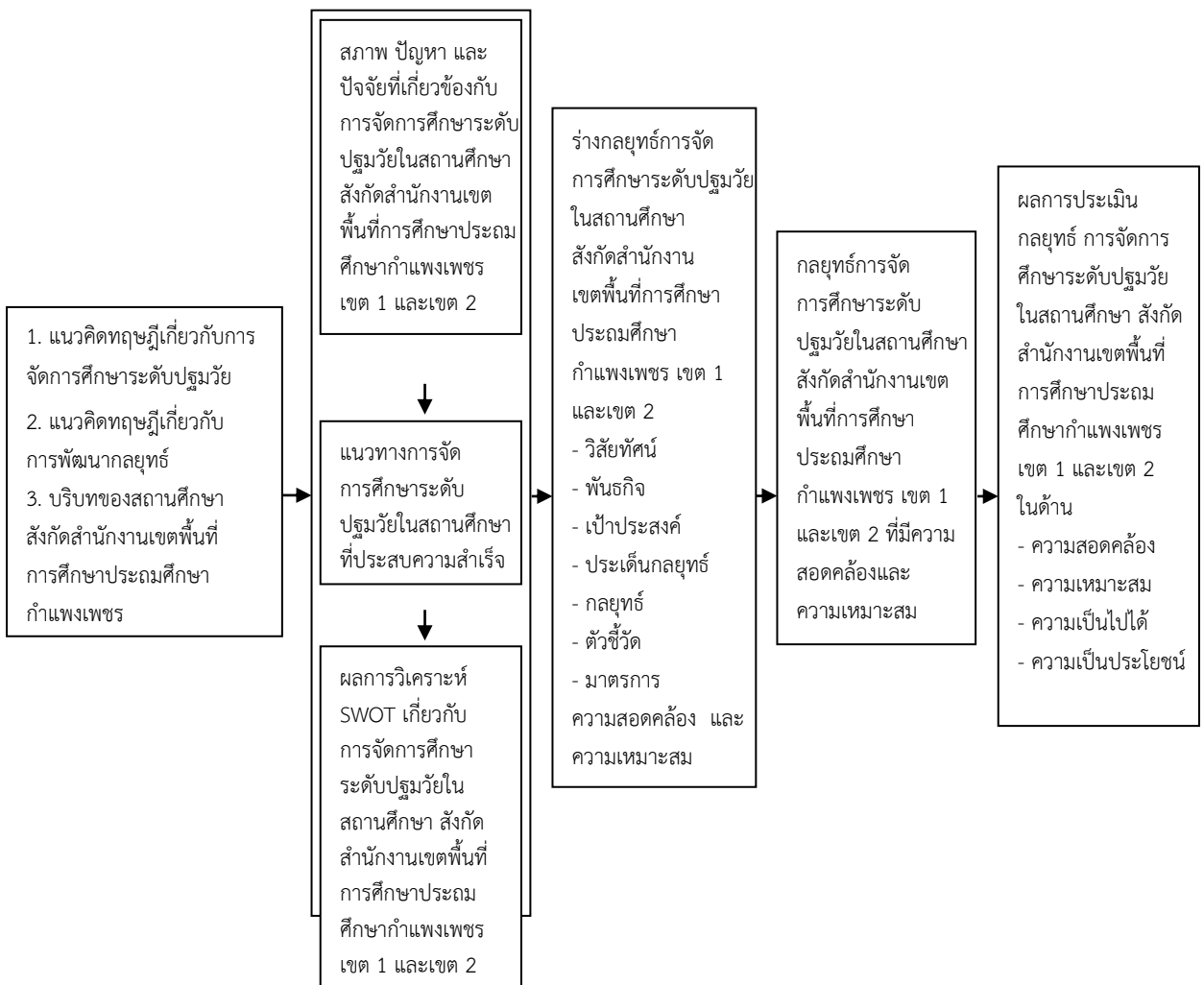
เด็ก ขาดวิธีบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภารติ อนันต์นาวิ (2557) ได้ทำการศึกษาสภาพ ปัญหาของการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า สถานศึกษาไม่มีการปรับปรุงหลักสูตร เทคนิคในการสอนที่เป็นลักษณะ แบบเดิม ๆ ไม่มีความหลากหลาย สอนไม่ตรงตามแผนการสอนที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ครู ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูขาดความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการ ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริม แก้ไขปัญหาเด็ก ปฐมวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

จากความสำเร็จ ตลอดจน สภาพ ปัญหาและความจำเป็น ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการ จัด การศึกษาระดับปฐมวัยยังมีปัญหาและยังไม่มีกลยุทธ์เฉพาะเขตพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยในจังหวัดกำแพงเพชรนั้นมีบริบทที่คล้ายคลึงกัน โดยอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันและมีการ ประเมินที่ใกล้เคียงกัน แต่กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่จะสามารถบรรลุเป้าหมาย ในการ พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือด้วยกระบวนการวิจัยยังมีน้อย ยังไม่สามารถ นำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนได้ทั้งหมด การจัดทำกลยุทธ์ให้ครอบคลุมทุกด้านจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย เพราะกลยุทธ์ที่จะได้มาพัฒนานั้นต้องผ่านการศึกษาในกระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยอีกทั้งยังต้อง ผ่านความเชี่ยวชาญของผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานหรือข้อมูลเชิงลึก นอกจากนี้กลยุทธ์ที่จะนำไปพัฒนายังมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่นอนสามารถวัดได้ ดังนั้น ผู้วิจัยมีการดำเนินการ วิจัยและพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอกของโรงเรียน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และมีคุณภาพไปแนวทาง เดียวกันเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อ สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 แบ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 386 คน หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย จำนวน 386 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 771 คน รวมทั้งสิ้น 1,543 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 แบ่งเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 196 คน หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย จำนวน 196 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 260 คน รวมทั้งสิ้น 652 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวนทั้งหมด 139 ข้อ ได้แก่ ด้านสภาพ 20 ข้อ ด้านปัญหา 59 ข้อ ด้านปัจจัย 60 ข้อ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครบถ้วน แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และนำไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.97 โดยใช้สำหรับเกณฑ์การวัดแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ปัญหา/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ปัญหา/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ปัญหา/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ปัญหา/ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ปัญหา /ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และการสนทนากลุ่ม โดยการกำหนดกรอบเนื้อหา ประเด็น วางแผนการ สํารวจความพร้อมของสถานที่ และจัดการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ เพื่อการประชุมเชิงปฏิบัติการและการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ นำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง และการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย รวบรวมเอกสาร วิเคราะห์เอกสารตามแบบบันทึกสรุปแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นร่างกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาธิการ นักวิชาการ เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ การประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์ การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการตามการประชุมเชิงปฏิบัติการและการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อเสนอแนะในการพัฒนากลยุทธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ความสอดคล้อง /ความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ความสอดคล้อง /ความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความสอดคล้อง /ความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ความสอดคล้อง /ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความสอดคล้อง /ความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

แยกตามวัตถุประสงค์ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	ระดับสภาพ
- ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	441	67.68	มาก
- ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	357	54.92	มาก
- ด้านการจัดประสบการณ์	375	57.52	มาก
- ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้	367	56.39	มาก
- ด้านการประเมินพัฒนาการ	452	69.32	มาก
รวมเฉลี่ย	399	61.16	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่าสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ พบว่าสถานศึกษามีการจัดทำปฏิทินงานการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ปีการศึกษา ร่วมวางแผนการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

ตาราง 2 แสดงปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
- ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	3.73	0.67	มาก
- ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	3.72	0.67	มาก
- ด้านการจัดประสบการณ์	3.60	0.71	มาก
- ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้	3.59	0.55	มาก
- ด้านการประเมินพัฒนาการ	3.56	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	3.64	0.60	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่าปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย แต่ขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล

ตาราง 3 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย
ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา			
- ด้านบุคลากร	3.64	0.58	มาก
- ด้านงบประมาณ	3.68	0.72	มาก
- ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.64	0.68	มาก
- ด้านการบริหารจัดการ	3.59	0.72	มาก
ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา			
- ด้านนโยบาย	3.67	0.80	มาก
- ด้านเศรษฐกิจ	3.72	0.73	มาก
- ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.56	0.60	มาก
- ด้านเทคโนโลยี	3.65	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย	3.64	0.69	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ได้แก่ ด้านปัจจัยภายในมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ พบว่า สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ด้านปัจจัยภายนอกมากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สถานศึกษามีงบประมาณที่ภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีกิจกรรมที่ทันสมัยและเหมาะสมมากขึ้น

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 เป็นกลยุทธ์ตำแหน่งเชิงรุก ตำแหน่งอยู่ที่ดาวเด่น (Star) การประชุมเชิงปฏิบัติการจึงได้กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาประเภทเชิงรุก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 11 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบการวาง

แผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำโครงการและกิจกรรมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 5) พัฒนابรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 6) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและใช้นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 7) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา 8) พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 9) ส่งเสริมการใช้ระบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย 10) สร้างเสริมระบบที่มีประสิทธิภาพในการใช้ผลการประเมินผลเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 11) ส่งเสริมการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ได้ค่าน้ำหนักคะแนนของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) : S	ค่าน้ำหนักคะแนน = 1.418
จุดอ่อน (Weaknesses) : W	ค่าน้ำหนักคะแนน = 1.237
โอกาส (Opportunities) : O	ค่าน้ำหนักคะแนน = 1.457
อุปสรรค (Treats) : T	ค่าน้ำหนักคะแนน = 0.997

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า ผลการประเมินในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวม ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์มีความสอดคล้องกัน	4.56	0.66	มากที่สุด
2. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์	4.60	0.65	มากที่สุด
3. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับพันธกิจ	4.52	0.73	มากที่สุด
4. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์	4.60	0.65	มากที่สุด
5. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์	4.65	0.64	มากที่สุด
6. ตัวชี้วัดสามารถวัดได้สอดคล้องกับกลยุทธ์	4.56	0.72	มากที่สุด
7. มาตรการสอดคล้องกับกลยุทธ์	4.60	0.65	มากที่สุด
8. มาตรการสอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.65	0.64	มากที่สุด

จากตาราง 4 แสดงว่าความสอดคล้องของกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ได้แก่ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับประเด็น กลยุทธ์ และมาตรการสอดคล้องกับตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ และมาตรการสอดคล้องกับกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.60$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยกว่าข้ออื่น ได้แก่ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับพันธกิจ ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมิน สรุปได้ ว่า กลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีความสอดคล้อง

สรุปและอภิปรายผล

ผลกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 สรุปผลได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

1.1 สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มากที่สุด คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ

1.2 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ด้านปัจจัยภายในมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ด้านปัจจัย ภายนอกมากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ

2. การพัฒนาผลกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็น กลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 11 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบการวางแผน การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4) เพิ่มประสิทธิภาพการ จัดทำโครงการและกิจกรรมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 5) พัฒนาบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ เสริมสร้างพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 6) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและใช้นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 7) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา 8) พัฒนาระบบการติดตามและ ประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 9) ส่งเสริมการใช้ระบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่ม มาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย 10) สร้างเสริมระบบที่มีประสิทธิภาพในการใช้ผลการประเมินผลเพื่อยกระดับ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และ 11) ส่งเสริมการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

3. ผลการประเมินผลกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า ผลการประเมินในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

1.1 สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ภาพรวม รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการทุกรายการ มีการจัดทำปฏิทินงานการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ปีการศึกษา ร่วมวางแผนการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่าง ต่อเนื่องเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับบทมถ เนิยมหอม (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและ ความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงอย่างเป็น ระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กหรือการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการและ

การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ตามปกติในกิจวัตรประจำวัน ครูที่ประเมินอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจะสามารถใช้หลักสูตรและจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

1.2 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ภาพรวม รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัย พบว่า การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับวสุภฤต สุวรรณเทน (2559) ที่กล่าวว่า ครูและผู้บริหารไม่ได้สนใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างที่จะเป็นตามหลักสูตร เนื่องจากมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ ความรู้จำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาระดับปฐมวัย ที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ นอกจากนี้ครูในโรงเรียนอนุบาล และศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่ เน้นการวัดผลด้านความจำ โดยขาดการประเมินตามสภาพความเป็นจริง รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษาของรัฐ ใช้หลักเกณฑ์ตัดสินมากกว่าการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทำให้ขาดแนวทางในการปรับปรุงผู้เรียนให้ดีขึ้น

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ด้านปัจจัยภายในภาพรวม รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ พบว่า สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับวสุภฤต สุวรรณเทน (2559) ที่กล่าวว่า สมรรถนะขององค์กรควรจะมีการสรรหาและจัดทรัพยากรการเรียนรู้ คือ การดำเนินงานของโรงเรียนในการแสวงหาความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาโรงเรียนทั้งในด้านการจัดหางบประมาณ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการจัดสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการที่ชุมชนบริจาคทรัพยากรสินค้าและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมและเพียงพอ ด้านปัจจัยภายนอก รายด้าน และรายข้อมากที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สถานศึกษามีงบประมาณที่ภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีกิจกรรมที่ทันสมัยและเหมาะสมมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวถึง ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษา แต่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้หรือควบคุมได้ในระยะสั้น ๆ ประกอบด้วย ปัจจัย ด้านต่าง ๆ ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลมีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา และนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมตามวัย

2. กลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

2.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์นี้ประกอบด้วยกระบวนการวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะกำหนดวิธีการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาข้อมูล ข่าวสาร (Information) ในอดีตมากำหนดหรือพยากรณ์อนาคต ดังนั้นแนวคิดของการกระบวนการวางแผนจึงมีลักษณะเป็น “ศาสตร์” ที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical

Information) ที่มีความแม่นยำและเชื่อถือได้และ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่ชัดเจน และมีความต่อเนื่องกันตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ใช้แผน มีความรู้ และความเข้าใจที่จะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับวิเชียร วิทยอุดม (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการวางแผน ของผู้บริหารในระดับสูงขององค์การที่จะทำให้องค์การสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายนโยบายที่สำคัญและแผนงานหลักต่าง ๆ ขององค์การที่มีความครอบคลุมทั่วทั้งองค์การ การแผนกลยุทธ์นั้นจะทำให้้องค์การสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นำไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายถึงแม้จะมาภาพแวดล้อมภายนอกองค์การที่มีการที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลาในยุคของโลกาภิวัตน์มีความซับซ้อนทางเทคโนโลยีและการแข่งขันที่นับวันมีแต่ทวีเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนต้องเผชิญกับความท้าทายจากการแข่งขันในโลกที่ไร้พรมแดนก็ยังทำให้้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้และยังคงดำเนินการบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หรือการวางแผนดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง เป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์การต่าง ๆ

2.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หัวใจสำคัญหลักที่จะทำให้การวางแผนกลยุทธ์ประสบความสำเร็จนั้น คือ จะต้องอยู่บนรากฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริงและมีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งให้ความสำคัญกับข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้โดยต้องติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และใช้ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อคาดการณ์หรือพยากรณ์ เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นในการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสม ต้องมุ่งเน้นไปสู่การนำไปปฏิบัติและเป็นเอกฉันท์ด้วย นั่นคือ ในขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์นั้นก็ต้องคิดเลยไปถึงขั้นของการนำไปปฏิบัติด้วยว่าแผนดังกล่าวนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคอะไร สามารถปฏิบัติได้ไหม ต้องเตรียมการเรื่องอะไรบ้าง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ และจะได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติหรือไม่ ทำอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการยอมรับในแผน ซึ่งสอดคล้องกับอารียา เขียวรัตน์ และคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กล่าวว่า ครูปฐมวัยใช้สารสนเทศส่วนมากเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์พัฒนาผู้เรียน ต้องการสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยไม่เกิน 1 ปี ใช้ภาษาไทยและคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการค้นหา

2.3 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นทุกส่วนของสังคมล้วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งสิ้น ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลและสถาบันสังคมภาครัฐและภาคเอกชนต่าง ๆ มีสิทธิที่จะได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูให้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับอภิวัฒน์ บุตรโสหา (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า งานด้านบุคลากร การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภทในโรงเรียน จะดำเนินไปด้วยอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายได้ถือว่าบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญที่สุด

2.4 กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำโครงการและกิจกรรมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่

เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งสอดคล้องกับไรเดอร์ (2021) ได้กล่าวว่า หลักสูตรและแนวทางการกิจกรรมการสอนให้โอกาสแก่เด็กปฐมวัยในการแสดงพฤติกรรมและการกระทำเพื่อสังคมที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมผ่านการเลียนแบบ และประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการทางสังคมสามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะเด็กปฐมวัยในสภาพแวดล้อมทางสังคมได้ ไม่ได้แตกต่างกัน สามารถเชื่อมโยงกันและกระจายไปสู่พฤติกรรมที่พัฒนามากขึ้นเมื่อเด็กโตขึ้น

2.5 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนเป็น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อม ทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อสร้างเยาวชนในยุคใหม่ให้มีความพร้อมกับการ ดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงหลักการในการออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อนักเรียนในด้านการเตรียมห้องเรียนไว้ว่า “ควรคำนึงถึงรายละเอียดที่มีผลต่อการรับรู้ของ นักเรียน นั่นคือ การสร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีสมาธิกับการเรียนรู้ มีการจัดห้องเรียนให้มีคุณสมบัติ 4 อย่าง นั่นคือ มีประโยชน์ใช้สอย ให้ความรู้สึกสบาย ดึงดูดให้เข้าห้อง และช่วยสร้างแรงบันดาลใจ การให้ความสำคัญในทุก รายละเอียด ทั้งอุณหภูมิในห้องเรียน การตกแต่งผนังห้องเรียน รวมถึงการจัดที่นั่ง เรียงโต๊ะนักเรียน มีหลักการสำคัญคือ จัดให้เกิดความสะดวกต่อการเรียนของนักเรียน ให้สามารถมอง จอ กระดานหน้าห้อง โดยสามารถเห็นได้หมดทุกคน ซึ่งการจัดห้องเรียนขึ้นอยู่กับขนาดของห้องและ จำนวนนักเรียน เป้าหมายของการจัดเพื่อให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียน ตลอดจนสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับครู

2.6 กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและใช้นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยเพราะจะทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัย มีคุณภาพ สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นผู้ที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ต้องการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ จุฬาลักษณ์ พงษ์สังข์ (2564) ที่กล่าวว่า การศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย ครูต้องนำนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการ สอนในชั้นเรียนด้วย ซึ่งได้นำนวัตกรรมเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) การสอนตามแนวคิด (High Scope) การสอนแบบโครงการ (Project Approach) กิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย โดยเฉพาะการสอนตามแนวคิด High Scope เป็นการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลายด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มวางแผนการเล่น การทำกิจกรรมอย่างอิสระผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเองทำให้เกิด ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) และการทบทวน (Review) ซึ่งประโยชน์และผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กพบว่าเด็กมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น เด็กได้ลงมือทำ ฝึกการวางแผน ทำงานอย่างเป็นระบบขั้นตอน และทำให้เด็กมีสมาธิเกิดปัญญา มีระเบียบ วินัย ได้ฝึกการคิดอย่างมีความหมาย จนเกิดผลความสำเร็จที่ทำให้เด็กมีความสุขในการทำงานที่สนใจ

2.7 กลยุทธ์ที่ 7 เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย จะต้องประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดแผนความร่วมมือหรือแนวทางในการพัฒนา และมีการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและอำเภอเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะ สีวะธมย์ (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายการ

กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในกลุ่มผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบายและการดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของเครือข่ายอย่างแท้จริง

2.8 กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเน้นการวัดผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในสภาพจริง ตลอดจนการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อ กระตุ้นและให้กำลังใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การให้คำชี้แนะและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม การสนับสนุน ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแอน สุขะจิระ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารวิชาการ ระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยให้ความสำคัญในการประเมินพัฒนาการตามสภาพความเป็นจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาครูปฐมวัยนำผลการวัดและประเมิน พัฒนาการเด็กมาเป็นข้อมูลในการจัดประสบการณ์ และปรับปรุง รวมทั้งพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป และผู้บริหารมีการสนับสนุนครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้ารับ การอบรม ศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ

2.9 กลยุทธ์ที่ 9 ส่งเสริมการใช้ระบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูที่ได้รับการนิเทศโดยใช้แนวการจัดประสบการณ์แบบโครงการระดับปฐมวัย มีโอกาสได้นำประสบการณ์เดิมของตนเองมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการศึกษาแนวการจัดประสบการณ์แบบโครงการและได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้นิเทศ เมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่และมีการทบทวนการจัดประสบการณ์ของตนเอง เมื่อมีข้อสงสัยก็นำมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกันตามขั้นตอนการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสร้อยธร ฉันทวรภาพ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย พบว่า ด้านรูปแบบการนิเทศ การศึกษาปฐมวัย จะต้องปฏิบัติการบูรณาการนิเทศ ซึ่งเป็นการนิเทศ 100% และการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เป็นการนิเทศแบบพาทำ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ นำส่งเสริม สนับสนุน และชื่นชมยินดี สร้างสื่อนิเทศทางไกล เน้นการทดลองใช้เครื่องมือที่ส่งเสริมการใช้ อินเทอร์เน็ต การพัฒนาในลักษณะที่ผู้นิเทศมี ส่วนร่วมโดยร่วมคิดร่วมทำ กับครูทำให้ครูพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน ออกแบบการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็กได้

2.10 กลยุทธ์ที่ 10 สร้างเสริมระบบที่มีประสิทธิภาพในการใช้ผลการประเมินผลเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับปณต เทพภิบาล (2552) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการประเมินผล ต้องกำหนดแผนปฏิบัติงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.11 กลยุทธ์ที่ 11 ส่งเสริมการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ช่วยทำให้สถานศึกษาทราบถึงการทำงานที่ผ่านมา นำมาวางแผนต่อไปเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับอารยันต์ แสงนิกุล (2556) กล่าวว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมในการนำผลการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย มาวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดการศึกษา ระดับปฐมวัย

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ความสอดคล้องของกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านความเหมาะสม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ วางแผนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านความเป็นไปได้ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ นำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และเป้าประสงค์ ได้แก่ นำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับสุพานิ สฤญ์วานิช (2553) กล่าวว่า หัวใจสำคัญหลักที่จะทำให้การวางแผนกลยุทธ์ประสบความสำเร็จนั้น คือ จะต้องอยู่บนรากฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริงและมีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งให้ความสำคัญกับข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นโดยต้องติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และใช้ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อคาดการณ์หรือพยากรณ์เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นในการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 และได้กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่อื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ควรเลือกกลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เพื่อวางแผนการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1.2 ควรกำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการ

2. สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา เพื่อการเลือกใช้กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ทบทวนสถานการณ์ทางกลยุทธ์ของสถานศึกษาว่าอยู่ในตำแหน่งสถานการณ์ใด เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ให้เกิดความเหมาะสมกับตำแหน่งสถานการณ์นั้น ๆ

3. ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

3.1 ครูผู้สอนศึกษากลยุทธ์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้โดยการประยุกต์ให้เข้ากับชั้นเรียนตนเอง

3.2 ครูผู้สอนสามารถนำกลยุทธ์ไปสร้างแนวทางกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีดังต่อไปนี้

1. ควรทำการวิจัยเพื่อติดตามประเมินผลการใช้กลยุทธ์การศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
2. ควรทำวิจัยศึกษาผลกระทบจากการนำกลยุทธ์การศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฬาลักษณ์ พงษ์สังข์. (2564). *นวัตกรรมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข*. สืบค้น 11 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.komchadluek.net>.
- ทัศนะ สีวะรัมย์. (2553). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นฤมล นิยมหอม. (2558). *เพจห้องเรียนครูแมว*. สืบค้น 12 มกราคม 2565, จาก <http://www.nareumon.com>.
- ปณต เทพภิบาล. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้ (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. ชลบุรี: มนตรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.
- วสุกฤต สุวรรณเทน. (2559). *คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย : ปัจจัยเชิงสาเหตุ*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(3), 150-164.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”*. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 7(2), 263-278.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2558). *ภาวะผู้นำ Leadership*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- สรยุทธ ฉันทวรภาพ. (2554). *แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2561). *คุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2561*. สืบค้น 12 ตุลาคม 2562, จาก https://drive.google.com/file/d/1wmi05eNw73Yvtt09FXIPcr5tWi_ArLYt/view.

สุพานี สฤกษ์วานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อภิวัฒน์ บุตรโสภณ. (2560). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 2(2), 1-15.

อารยันต์ แสงนิกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อารียา เขียวรัตน์, และคณะ. (2560). *การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

แอน สุชะจิระ. (2558). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

Ryder, G. M. (2021). *Nurturing prosocial development in very young children: a multiple case study in early childhood settings* (Doctoral dissertation). Anglia Ruskin University.